

Právna analýza

právna analýza, ktorá potvrdzuje, že pracovisko FSEV UK Malá Hora 4A, kde majú vysokoškolskí učitelia miesto výkonu svojej práce, nemožno považovať za detašované pracovisko. (príloha 2)

Nasledujúca analýza sa venuje:

1. definovaniu postavenia verejnej vysokej školy
2. definovaniu právomocí získať oprávnenie na poskytovanie študijného programu (akreditácia)
3. uvedeniu príkladov.

1. Definovanie postavenia verejnej vysokej školy

Podľa zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VŠ“), konkrétne §5, ods. 1 a nasl., „Verejná vysoká škola je verejnoprávna a samosprávna inštitúcia, ktorá sa zriaďuje a zrušuje zákonom. Zákon tiež ustanoví jej názov, začlenenie (§ 2 ods. 13) a sídlo. Ak sa verejná vysoká škola člení na fakulty, pri jej zriadení sa súčasne zriaďujú aj tieto fakulty.“.

Verejná **vysoká škola je právnická osoba** (§2, ods. 1 zákona o VŠ), ktorej integrálnou súčasťou sú fakulty a ďalšie samostatne hospodáriace súčasti a účelové zariadenia. Tieto však v súlade so zákonom o VŠ nedisponujú právnou subjektivitou a tak základným nositeľom práv a povinností je samotná vysoká škola. Z uvedeného vyplýva, že právnickou osobou je Univerzita Komenského v Bratislave (identifikovaná v prílohe č. 1 k zákonu o VŠ), a nie jej jednotlivé fakulty. **Právnu subjektivitu nemožno pre fakulty odvodíť** ani na základe ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu (zákona o VŠ) ani na základe vnútorných predpisov, ktorých prijatie a vydanie určuje zákon o VŠ (Štatút a Organizačný poriadok vysokej školy).

V rámci svojej samosprávnej pôsobnosti, verejná vysoká škola podľa § 6 zákona o VŠ tieto oprávnenia:

(1) Do samosprávnej pôsobnosti verejnej vysokej školy patrí

a) vnútorná organizácia,

b) určovanie počtu prijímaných uchádzačov o štúdium, určovanie podmienok prijatia na štúdium a rozhodovanie v prijímacom konaní,

c) utváranie a uskutočňovanie študijných programov,

d) organizácia štúdia,

e) rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa akademických práv a povinností študentov,

f) určovanie zamerania a organizovanie výskumnej, vývojovej alebo umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti,

g) uzatváranie, zmeny a zrušovanie pracovnoprávných vzťahov a určovanie počtu a štruktúry pracovných miest na vysokej škole,

h) udeľovanie vedecko-pedagogického titulu alebo umelecko-pedagogického titulu „docent“ a „profesor“ (§ 76),

PRÍLOHA 2

- i) spolupráca s inými vysokými školami, inými právnickými osobami a fyzickými osobami, a to aj so zahraničnými,
- j) voľba členov orgánov akademickej samosprávy verejnej vysokej školy,
- k) hospodárenie verejnej vysokej školy a nakladanie s jej majetkom** v súlade s týmto zákonom,
- l) určovanie výšky príspevku študentov na úhradu časti nákladov na štúdium (ďalej len „školné“) a poplatkov spojených so štúdiom podľa § 92, ak tento zákon nestanovuje inak.

Ad a) vnútorná organizácia verejnej vysokej školy

Podľa §9, ods. 1 písm. a) zákona o VŠ, spadá do pôsobnosti akademického senátu verejnej vysokej školy:

„a) schvaľuje návrh rektora na zriadenie, zlúčenie, splynutie, rozdelenie, zrušenie, zmenu názvu alebo zmenu sídla verejnej vysokej školy a fakulty verejnej vysokej školy po predchádzajúcom vyjadrení Akreditačnej komisie [§ 82 ods. 2 písm. d)],“

V uvedenej situácii, keď je Výskumné centrum pre ľudské práva, ktoré predkladá žiadosť o akreditáciu bakalárskeho študijného programu Mediamatika, riadnou súčasťou organizačnej štruktúry Fakulty sociálnych a ekonomických vied UK od roku 2010 (pôvodne UNESCO katedra pre výchovu k ľudským právam, s premenovaním v roku 2016 na Výskumné centrum pre ľudské práva, na základe uznesenia AS FSEV UK zo dňa 15.6.2016), nie je možné považovať pôsobenie Výskumného centra na pôde UK v Bratislave za takú právnu situáciu, ktorá by si vyžadovala rozhodnutie AS UK na zmenu sídla verejnej vysokej školy alebo fakulty verejnej vysokej školy.

V predloženom akreditačnom spise sa uvádza, že sídlom FSEV UK v súlade s uznesením AS UK je Mlynské luhy 4, 821 05 Bratislava, a zároveň miesto výkonu práce u zamestnancov a poskytovanie študijného programu Malá Hora 4A, Martin. Ide o fakticky a právne korektné údaje, keď sídlo fakulty verejnej vysokej školy je v Bratislave a takýto údaj sa nachádza aj vo všetkých dostupných verejných registroch, pričom výučba sa bude realizovať v priestoroch UK v Martine. Podľa údajov v predloženom akreditačnom spise bude administratíva študijného programu zabezpečená v priestoroch sídla fakulty.

Ad b) hospodárenie verejnej vysokej školy

Podrobnosti hospodárenia verejnej vysokej školy a nakladanie s jej majetkom musí byť v súlade so zákonom o VŠ a upravené vo vnútornom predpise verejnej vysokej školy, ktorý schvaľuje Akademický senát verejnej vysokej školy.

Akademický senát UK schválil vnútorný predpis č. 9/2015 - Úplné znenie vnútorného predpisu č. 10/2008 Štatút Univerzity Komenského v Bratislave v znení dodatkov č. 1 až 4 (ďalej len „Štatút UK“), podľa ktorého sú v čl. 83 ods. 1 upravené základné zásady hospodárenia UK: *„UK hospodári podľa zákona o vysokých školách v súlade so zmluvou o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu ministerstva na príslušný rok, podľa vnútorných pravidiel hospodárenia a základných pravidiel na vykonávanie podnikateľskej činnosti UK.“*

Podľa čl. 84, ods. 9 Štatútu UK: *„Podrobnosti o tvorbe a čerpaní rozpočtu UK a tvorbe ďalších zdrojov financovania UK ustanovujú Základné pravidlá hospodárenia a Základné pravidlá podnikateľskej činnosti UK.“*

Podľa čl. 86, ods. 1 a 2 Štatútu UK:

„(1) UK využíva svoj majetok na plnenie svojich úloh, na poskytovanie sociálnych služieb študentom a zamestnancom UK a v súlade so zákonom a vnútornými predpismi UK aj na podnikateľskú činnosť.

(2) Pri nakladaní s majetkom UK, osobitne s nehnuteľným majetkom, sa UK riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi¹ a pravidlami o nakladaní s majetkom UK ustanovenými vnútorným predpisom UK vydanými rektorom.“

Z uvedeného textu je jasné, že **majetok spravuje ako celok UK v Bratislave ako verejná vysoká škola a právnická osoba**. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi existuje len majetok verejnej vysokej školy ako právnickej osoby. **Jednotlivé fakulty a súčasti UK v Bratislave majú majetok v správe, a to v súlade s rozhodnutím AS UK**. Do kompetencie AS UK spadá rozhodovanie o pridelení majetku UK do správy fakulty alebo jej súčasti, ako aj o krátkodobých a dlhodobých prenájmoch.

Existujúca situácia, v ktorej si FSEV UK prenájma priestory pre činnosť Výskumného centra pre ľudské práva od JLF UK je právnou situáciou založenou na existujúcich kompetenciách, v rozsahu právomocí ustanovených zákonom o VŠ a Štatútom UK. Je právomocou AS UK na základe návrhu rektora UK rozhodnúť, či bude príslušná časť majetku prenášaná alebo bude daná do správy konkrétnej fakulty. Uvedenú situáciu nemožno ex lege vyhodnotiť ako detašované pracovisko FSEV UK v priestoroch JLF UK, nakoľko ide o majetok jednej a tej istej právnickej osoby, ktorá si upravuje vnútorné vzťahy pri nakladaní s majetkom v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Dĺžka trvania zmluvy o prenájme je v súlade s vnútorným predpisom UK v Bratislave – vnútorný predpis č. 18/2010 Smernica rektora UK Nakladanie s majetkom UK, kedy možno bez súhlasu AS UK uzatvoriť zmluvu o prenájme najdlhšie na dobu 6 mesiacov, následne je potrebné, aby dlhodobý prenájom odsúhlasil AS UK. FSEV UK pripravila podklady pre predĺženie nájomnej zmluvy na aprílové riadne zasadnutie AS UK (vrátane predloženia alternatívy zverenia časti majetku UK v Martine priamo do správy FSEV UK).

Na základe uvedeného máme za to, že **majetok UK v jej dispozícii zabezpečuje udržateľnosť pracoviska** a náležité **materiálno-technické zabezpečenie** predkladaného **študijného programu** v akreditačnom spise.

2. Definovanie právomocí získať oprávnenie na poskytovanie študijného programu (akreditácia)

Podľa §2, ods. 4 zákona o VŠ: *„Vysoké školy majú výhradné právo na poskytovanie, organizovanie a zabezpečovanie vysokoškolského vzdelávania. Na poskytovaní vysokoškolského vzdelávania sa podieľajú aj špecializované výučbové zariadenia vysokej školy podľa § 35 a v študijných programoch podľa § 54 aj inštitúcie, ktoré nie sú vysokými školami (ďalej len „nevysokoškolské inštitúcie“) a ktoré získali akreditáciu podľa § 86. Vysoké školy poskytujú aj ďalšie vzdelávanie)“*

¹ Zákon o VŠ a zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií.

PRÍLOHA 2

Podľa §83 a nasl. zákona o VŠ, žiadosti o akreditáciu študijného programu predkladá vysoká škola. Vo všetkých odsekoch uvedeného paragrafu (ods. 1 – 21) sa uvádza terminológia „vysoká škola“.

Podmienky a podrobnosti procesu nadobúdania práv na poskytovanie študijného programu upravuje Štatút Akreditačnej komisie (poradného orgánu vlády SR), schválený uznesením vlády SR č. č. 673 z 20. novembra 2013². Podľa ustanovení Štatútu Akreditačnej komisie, medzi jej základné kompetencie patrí **posudzovanie spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijný program** (napr. čl. 7, ods. 9).

Z uvedeného textu zákona ako aj Štatútu Akreditačnej komisie vyplýva, že **právo poskytovať študijný program získava vysoká škola**, pričom v rozhodnutí o pridelených právach na poskytovanie študijného programu sa uvádza konkrétna súčasť (fakulta), názov študijného programu, forma štúdia ako aj časové obmedzenie získaného práva. Nositeľom práva na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania však majú **vysoké školy, ktoré sú právnickými osobami**.

Pri posudzovaní spôsobilosti na poskytovanie študijných programov je tak potrebné brať do úvahy prostredie pracoviska, fakulty ako aj vysokej školy (z pohľadu otázky materiálno-technického zabezpečenia a umiestnenia pracoviska zabezpečujúceho vzdelávanie v predkladanom študijnom programe). Hodnotenie predloženého pracoviska a miesta výučby v Martine (adresa Malá Hora 4A) tak spadá jednoznačne do rozsahu pôsobnosti vysokej školy, ktorá žiadosť o akreditáciu predložila (Univerzita Komenského v Bratislave) a nemôže byť hodnotené ako detašované pracovisko, nakoľko ide o jednu právnickú osobu podľa zákona o VŠ, čo reflektujú aj pravidlá akreditácie definované v §83 a nasl. zákona o VŠ a ustanovenia Štatútu Akreditačnej komisie, ktorej **návrhy na rozhodnutie o udelení súhlasu s poskytovaním študijného programu smerujú voči vysokej škole** (nie fakulte či pracovisku).

3. Uvedenie príkladov

Pri posudzovaní plnenia jednotlivých kritérií, najmä **materiálno-technického zabezpečenia** upozorňujeme na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť Akreditačnej komisie, ktorá pri obdobnom prípade „presunu“ takmer celého pracoviska vrátane personálneho obsadenia z Prešovskej univerzity v Prešove, Filozofická fakulta, na Univerzitu P.J.Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, v št. odbore politológia, št. programe politológia, rozhodla pozitívne o udelení oprávnení na poskytovanie nového študijného programu s časovým obmedzením na riadnu dĺžku štúdia, bez osobitného preskúmavania či kontroly na mieste.

Univerzita Komenského v Bratislave bola zriadená zákonom v roku 1919 a je najstaršou univerzitou na Slovensku, pričom počas takmer 100 rokov svojej existencie poskytuje materiálno-technické zabezpečenie akreditovaných študijných programov na vysokej úrovni, vrátane výsledkov externej evaluácie v medzinárodných rebríčkoch. FSEV UK ako je integrálna súčasť od roku 2002 je najlepšou spoločensko-vednou fakultou (v hodnotení ARRA do roku 2016), ktorá v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov ako aj vnútorných predpisov o organizácii činnosti a nakladaní s majetkom **spĺňa legislatívne podmienky pre riadne zabezpečenie** predkladaného študijného programu.

² http://www.akredkom.sk/legislativa/uznesenie_673_2013.pdf

Zoznam bibliografických odkazov

Zákon č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Online slov-lex.sk: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20160101>

Zákon č. 176/2004 Z.z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií
Online slov-lex.sk: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/176/20170201>

Vnútorňý predpis UK č. 9/2015 - Štatút UK v Bratislave
Online: https://uniba.sk/fileadmin/ruk/legislativa/2015/VP_2015_09.pdf

Vnútorňý predpis UK č. 18/2010 – Nakladanie s majetkom UK v Bratislave
Online: https://uniba.sk/fileadmin/ruk/legislativa/2010/Vp_2010_18.pdf

Štatút Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády SR
Online: http://www.akredkom.sk/legislativa/Statut_novy_2014.pdf

Vypracoval: prof. JUDr. Marek Števček, PhD., prorektor pre legislatívu UK